



RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO- 633987- I/10/AB

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, dnia 1 czerwca 2010 r.

Pani Jolanta Fedak

Minister Pracy i Polityki Społecznej

ul. Nowogrodzka 1/3/5

00-513 WARSZAWA

Przepraszam Pani Minister

W dniu 30 kwietnia 2010 r. upłynął termin do złożenia zeznania podatkowego za rok 2009 oraz ewentualnego wskazania organizacji, na rzecz której podatnik chciałby przekazać 1 % odprowadzonego podatku dochodowego od osób fizycznych. Przekazywanie tzw. jednego procenta na rzecz organizacji pożytku publicznego staje się w Polsce coraz bardziej popularne. Do Rzecznika Praw Obywatelskich trafia także coraz więcej skarg dotyczących zasad dysponowania środkami z jednego procenta przez organizacje pozarządowe. Jedną z metod pozyskiwania środków z jednego procenta jest wykorzystanie tzw. subkont, na których gromadzone są wpłaty z przeznaczeniem na rzecz konkretnej osoby. Rozwiązanie to budzi jednak uzasadnione kontrowersje zarówno wśród organizacji pożytku publicznego, jak i wśród samych podatników.

Podczas kampanii promujących ideę przekazywania 1 % na rzecz organizacji cieszących się zaufaniem społecznym, wiele fundacji i stowarzyszeń informuje o akcji gromadzenia środków na rzecz osoby wymienionej z imienia i nazwiska, najczęściej dotkniętej ciężką chorobą lub znajdującej się w trudnej sytuacji materialnej. Zdaniem podatnika, fakt, że przekazał pieniądze ze wskazaniem określonego ich przeznaczenia oznacza, że trafią one do wybranej przez niego konkretnej osoby. Tymczasem zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Finansów, ostateczną decyzję o przeznaczeniu zgromadzonych

środków podejmuje organizacja pożytku publicznego. Pogląd ten znajduje uzasadnienie w przepisie art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o *działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (Dz. U. Nr 96, poz. 873 ze zm.), który stanowi, że otrzymane przez organizację pożytku publicznego środki finansowe pochodzące z 1 % podatku dochodowego od osób fizycznych mogą być wykorzystane wyłącznie na prowadzenie działalności pożytku publicznego, ale nie przesądza o obowiązku przeznaczenia otrzymanej kwoty na cel wskazany w zeznaniu rocznym podatnika.

Tym samym możliwości dysponowania przez organizację pożytku publicznego kwotą z 1 % podatku dochodowego od osób fizycznych są zasadniczo różne niż zasady dotyczące środków przekazywanych w ramach zbiórki publicznej, czy też darowizny z poleceniem. Zgodnie z art. 1 i 8 ust. 1 ustawy z dnia 15 marca 1933 r. o *zbiórkach publicznych* (Dz. U. Nr 22, poz. 162 ze zm.), organizacja ma bezwzględny obowiązek wykorzystać zebrane środki na cel wskazany w pozwoleniu na zorganizowanie zbiórki publicznej. Ograniczone możliwości wyegzekwowania polecenia darczyńcy statuuje także art. 894 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. *Kodeks cywilny* (Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.). Zasady te, jak już wspomniano, nie dotyczą jednak środków zgromadzonych z części kwoty wykazanego podatku rocznego. Rodzące się na tym tle nieporozumienia prowadzą do niepotrzebnych konfliktów i mogą podważać zaufanie do sektora organizacji pozarządowych.

Warto także zaznaczyć, że kwota, którą podatnik może przekazać na rzecz wybranej przez siebie organizacji stanowi *de facto* środki publiczne. Podatnikowi umożliwiono jedynie podjęcie decyzji o tym czy i jeśli tak, to jakiej organizacji suma ta zostanie przekazana. W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich, 1 % podatku dochodowego nie powinien stanowić formy *quasi* darowizny na rzecz konkretnych osób fizycznych. Takie rozwiązanie kłóciłoby się bowiem z ideą odprowadzania 1 %, której intencją było wsparcie organizacji trzeciego sektora, cieszących się szczególnym zaufaniem społecznym i prowadzących działalność statutową na rzecz ogółu społeczności. W tym miejscu pragnę podkreślić, iż Rzecznik docenia i popiera wszelkie działania organizacji pożytku publicznego, których celem jest wsparcie osób pokrzywdzonych oraz znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. Nie ulega jednak wątpliwości, że jednostki trzeciego sektora dysponują wieloma możliwościami gromadzenia środków finansowych na

rzecz poszczególnych osób. Funkcję taką spełniają np. wymienione powyżej instytucje zbiórki publicznej lub darowizny z poleceniem. Mając powyższe na uwadze, działając w oparciu o art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2001 r. Nr 14 poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o rozważenie możliwości takiej zmiany przepisów o działalności pożytku publicznego, która wprowadziłaby przejrzyste zasady dotyczące możliwości gromadzenia środków z 1 % podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz konkretnej osoby i jednocześnie rozstrzygała o zasadach dysponowania tymi środkami przez organizacje pożytku publicznego.

Z poleceniem

ZASTĘPCA
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk